

Colecția MARIUS CÂMPEAN

Poezii populare din Făurești

Versul primăverii

Primăvară, primăvară,
Mult mi-e inima amară,
Unde văd că plugul ară
Și eu sunt strein prin țară.
Primăvara a sosit
Și timpul de plugărit
Și plugarii toți s-au dus,
Cătră sârb și cătră rus.
Nu mai vezi flăcăi la plug,
Mânând patru boi la jug.
Ies plugurile din sat,
Fără de nici un bărbat
Și pleacă cătră ogor,
Moșii cu nepoții lor.
Două vaci prinsă la plug,
Vai și amar de acela plug,
Că nu-i cine să-l dereagă,
Nici brazda cine să o tragă,
P-ângă boi cine să umble
Și plugu cine să-l schimbe.
De coarne ține un moșneag,
Plugu două vaci îl trag
Și o nevestă supărată,
Strigă hăis, ea câteodată
Și pășește pe ogor
La bărbat gândind cu dor,
Că s-a dus la bătălie,
Tot așteaptă să mai scrie
Și acasă ca să vie
Plugu de coarne să-l ție,

La țară o prins la ogor
Prin Carpați voinicii mor,
Jos la țară o prins la plug,
Cătră rus mereu să duc,
Batalioane de plin,
Care merg altu nu vin
Merg un rând aceia mor
Și duc alții în locu lor.

De acolo dragă soție,
Sunt puțini care să vie,
Că acolo care se duc,
Nu mai pun mâna pe plug.
Și de-acolo care vin,
Nu mai sunt oameni deplin.
Primăvara care vine,
Nu ne cântă cucu bine.
Vin sfintele sărbători,
Cu lacrimi și cu fiori.
Iar în Ziua Învierii,
Suntem pe pragul durerii,
Mulți plâng soarta lor amară,
Că sunt pribegiți prin țară
Și mai mulți ce plâng acasă,
Pe care doru-i apasă,
Plâng nevestile cu dor,
După scumpii soții lor,
Că s-o dus și le-o lăsat,
Cu jeale și cu bănat.
Plâng copiii după tați,
Neveste după bărbați,
Plâng și eu nevestă, dragă,

Plânje astăzi lumea întreagă.
 Că nu știm care din noi,
 Ne-om mai vedea doi cu doi,
 Mulți copii pe vremi odată,
 Nu știu cine le-o fo tată,
 Tot or aștepta cu dor,
 Să le vie tata lor
 Dar se trece ani pe rând
 Până le-a ieși din gând
 Tot așa multe neveste,
 Or uita ca din poveste.
 Și ca visul ce-a trecut
 Pe soțul ce l-o avut,
 Toate or trece așa pe rând,
 Dacă ar fi dorul meu blând.
 Dar dorul unde se lasă,
 Lacrămile face casă,
 Inima o tot apasă,
 Astăzi jeme, mâine plânje,
 Până inima se stinje.
 Aceste, dragă soție,
 Am avut vreme a le scrie,
 În Duminica de Florii,
 Cu lacrimi și cu flori.
 Le trimit să le cetești
 Și la mine să gândești,
 Că și eu pe când le scriu,
 Gândul tot la tine îl țiiu,
 Scriu un rând și iară șed,
 Tot mă uit și nu te văd.
 Vine mândra primăvară
 Și eu tot strein prin țară
 Dar a întoarce Dumnezeu
 Și mai bine nu tot rău
 Că nici bine nu tot ține
 Dar nici rău, nu tot mereu.
 Că și binele se gată
 Dar și rău trece odată
 Și iară om fi laolaltă.
 Doară Dumnezeu e bun,
 Cum a fost și până acum.

(scrisă la 29 octombrie 1944)

Orațiuni ținute la nunțile țărănești

Starostele mirelui:
 Ceas bun norocită viață,
 Staroste musteață creață,
 Ce salt, ce veselie
 Ce lucru poate să fie?
 De stați aici adunați,
 Dumneavostre iubiți frați,
 În casă fete plângând,
 Afară feciori jucând.
 Faceți atâta desfătare,
 Parcă-i la un harț mare
 Sau aveți vreo frică mare?
 Păziți-vă foarte tare,
 Că vă vine-o oaste mare
 Și chiar cu mare povață
 Vă caută azi în față.

Starostele miresei:
 Fie cât de mulți ar fi,
 Voi căuta a-i stăpâni.
 Că nu-i oaste înarmată,
 Să n-o pot stăpâni toată,
 Că sunteți niște drumari,
 Nu băieți de generali.
 Dar ce căutați pe aici?
 Atâția oameni calici.

Obiceiuri cum se cheamă mireasa la cununie, de către staroste sau feciori (chemători)

Cinstiți nuntași și socri mari,
 Să nu ne credeți drumari.
 Noi suntem soli împărătești,
 Care ne-au trimis cu vești,
 Ne-au ales de mai cuminte
 Și ne-au trimis înainte.
 Ce dorim să dobândim?

Al nost tânăr împărat,
Dimineață s-a sculat,
Cu trâmbita a sunat,
Mare oaste a adunat
Și din răsărit de soare
Am plecat la vânătoare,
Ajunși la acest oraș,
Mare cât un stăuraș,
Ne-am oprit c-am prins de veste,
Că-n curțile Dumneavostre ieste,
O florică frumoasă și drăgăstoasă,
Care nici crește nici înfloreste,
Pământului nu-i priește,
Ci mai mult se ofilește.
Prin noi cere pe crăiasă,
Dintr-un milion aleasă,
Hainele să-și primenească
Și de drum să se gătească.
O cere la cununie,
Împăratului soție
Și-nainte de plecare
De la toți să-ți cei iertare,
Când îi ieși din odor,
Că mai mult nu-i fi a lor.

Tânără și drăgostoasă,
Mirele și-au strâns armată
Și-au luat cu dânsul fata
Și-au plecat la cununie,
Ca-n povești o veselie.
Și-o jurat soț și soție,
În fața altarului,
Să fie soția lui.
Preotul i-a cununat,
Nănașii martori le-a stat,
Cu lumini aprinsă-n mână
Și pe cap le-a pus cunună.
Acum ne-am întors acasă,
Nănași, socri și mireasă.
Lăutari și ceterași,
Plin alaiul de nuntași.
Eu mi-am adus soțioară,
Dumitale, mamă, noră.
Iar mireasa din inimă
Soacră mare îți închină
Și prin mine acum te-ntreabă
Ca să-mi spui măicuță, dragă
Spune-mi drept și adevărat
Dacă ne primești cu drag.

Cum se stărostește când se întorc de la cununie. Soacra mare își așteaptă nora în poartă cu o sticlă de țuică și o farfurie de prăjituri

Cum se ia bulciugul de la un tânăr sau tânără înainte de a merge la cununie

Cinstită soacră mare,
Noi am fost la vânătoare,
De aici până-n valea mare.
Ajunși în acel oraș,
Mare cât un stăuraș,
Ne-am oprit la un palat,
Foarte bine arangiat,
Lume multă adunată,
Și o fată supărată.
Lumea vorbea pe șoptite,
Că mă-sa o trimite la vite
Și ea vrea să se mărite.
Iar fata fiind frumoasă,

Cinstiți, nuntași,
Iubiți nănași,
Tânăra noastră mireasă,
Care azi din casă iasă,
Se roagă de fiecare,
Să-i dați puțină ascultare,
Înainte de-a pleca,
Din căsuța maică-sa.
Și prin mine acum vorbește,
Că cu greu se despărțește,
De părinții ei cei dragi,
Ce-s cu lacrimi pe obraz,
De frate și de surori
Și de grădina cu flori.
Acum cu lacrimi ferbiți,

Vă zic dragii mei părinți:
În grădina părintească,
Trei flori ați lăsat să crească,
Acu-i toamnă, cade bruma
Și-ați rămas fără nici una.
Floarea cea mai tinerică
I-ați pus numele Onorică,
V-a fost floarea cea mai dragă,
Din câte-a fost în ogradă
Și-ați luat-o din grădină,
S-o dați pe mână streină.

Închinatul miresei

Cinstiți, nănași mari și cinstită adunare,
Eu m-aș ruga frumos de iertare,
De un cuvânt de ascultare,
A noastră tânără crăiasă,
Care am rupt-o din grădină
Și am pus-o după masă,
Se roagă de dumnevestre,
Să ascultați cinstită, oaste,

Chemători la nuntă; foto: Felician SĂTEANU

Mă despart de surioară
Și merg la străini de noră
Și-acum îți zic dragă tată
Văd că soartea ne despartă.

(scrisă la 1 aprilie 1946)

Două, o trei, cuvinte a noastre.
Măeran de după masă,
Tânăra noastră crăiasă,
Dimineața s-o sculat,
Fața albă o spălat,
Lui Dumnezeu s-o rugat,
Când din somn s-o deșteptat,
În vis i s-o arătat,
Astăzi pe la prânzișor,

Cuprinzând al ei odor.
Oaste mare și înfocată,
Care în față ni s-arată
Și un tânăr crăișor
Plin de dragoste și dor.
El din răsărit de soare,
O plecat la vânătoare,
După zâna zânilor,
După floarea florilor,
S-o ales voinici vreo șasă,
S-o pornit din casă în casă,
La acest loc de sosire,
Crăișoara și veniră,
Că a fost dusă în grădină,
De și-o rupt o ruje plină.
Rujia o fost plină de rouă
Și și-o rupt inima în două.
Voiniceii se sculară
Și puține cuvântară.
Crăișoară te gătește,
Că împăratul nou sosește,
Vine așa ca și prin foc
Și sosește aici de loc.
Și trebuie să pornești,
De părinți te despărțești,
Dumnezeu așa o voit,
Calea sfântă o sosit,
Calea de călătorie
Și ceasul de cununie
Dumnezeu de toți să știe.

Se întoarce cătră părinți:
Le zice cu lacrimi fierbinți:
Mamă bună, tată bun,
Eu mă duc vă las de-acum.
Mamă bună, tată drag,
Eu de acum voi face târg.
Și la ușe de-ți ieși
Și la masă de-ți prânzi
Și la ușe de-ți intra
Și la masă de-ți cina.

Plânji mireasă și suspină,
Dorul maicii la inimă.
Plânji mireasă, lacrimi varsă,
Te înstrăini în altă casă,
Merji pe mâna altuia,
Nu Ț-a fi ca la mă-ta.
De te-a purta cu căruța,
Nu Ț-a fi ca la măicuța.
Că ai grăbit la măritat,
Ca floarea la scuturat.
Că floarea a mai înflori odată
Dar tu nu ești altu fată.
Sărută părinții tăi,
Când t-i duce de la ei.
Sărută-i dragă cu dulce,
Când tu de la ei t-i duce.
Și le dă o sărutare
Și te roagă de iertare,
De la mic, până la mare,
Pentru câte le-ai făcut,
De când dragă, te-ai născut.
Și frumos le mulțumește,
Pentru că te-o știut crește.
Rămas bun tuturor,
Că mai mult nu-i fi a lor,
Veni-Ț-a dor de mă-ta
Veni-o-ai, nu-i cuteza.

.....
Vai, de-a tale mărjele,
Cum li purta tot cu jele
Și mai mult cu vorbe răle.
Ia-ți mireasă ziua bună,
De la soare de la lună,
De la maica ta cea bună,
De la iarba de sub prag,
De la tatăl tău cel drag,
De la stratu cel de flori,
De la frați de la surori,
De la fete și feciori,
Cu care ai trăit tu bine,
Astăzi toți rămân de tine.
De la petrile din vale,
De la vecinile tale,
De-o fost bune, de-o fost răle,
Ai trăit în sat cu ele.

De-o fost răle de-o fost bune,
 Ai trăit cu ele-n lume.
 Tu mireasă părul tău,
 L-o pus popa sub făicheu,
 L-o învălit cu făicheu alb,
 Să numai pui flori pe cap.
 Și cu zadie mohorâtă,
 Să-ți fie lumea urâtă.
 De te-ai fi lăsat ca mine,
 Îți era cu mult mai bine.
 Cu părul sub peptene,
 Ca și toate fetele.
 Și cu zadie de mătasă,
 Îți era lumea aleasă.
 Spune-mi tu, mireasă, zău,
 După ce-ți pare mai rău?
 După joc, ori după struț,
 Ori mai rău, după drăguț?
 Nu-ți paie rău după struț,
 Ia-ți gândul de la drăguț
 Și ți-l pune la bărbat,
 Că cu el te-ai cununat.
 Cărările ți-s oprite,
 Numai trei ți-s slobozite:
 La fântână, după apă,
 În grădină, după ceapă
 Și la mă-ta câteodată,
 Când vei fi mai supărată.
 Și atuncea amândoi deodată.
 Văd mireasă că ți-i jele,
 După pretenele tale,
 Tinere și frumușele,
 Astăzi te despați de ele.
 Dar cât ești de supărată,
 Vreau să mă săruți odată,
 Să știu că mi-ai fost surată.

Mireasa zice:

Eu ți-aș da o sărutare
 Dar nu pot de supărare,
 După pretenele mele,
 Tinere și frumușele,
 Astăzi mă despart de ele.
 Dar cât sunt de supărată,

Tot te-oi săruta odată.
 Prietena miresei:
 Că și eu te-oi săruta,
 Dar mă doare inima.
 Văd cum trece viața,
 Văd cum trece binile
 Și să scurtă zilele.
 Și acest pahar galbăn,
 Care l-am umplut cu vin,
 Amândouă îl folosim.
 Dăm mâna, ne despărțim,
 Grea-i surată, despărțirea,
 Când începi a o gusta
 Dar nu este tot una.
 Că noi așa ne despărțim,
 Ca iară să ne întâlnim
 Și tot bine să trăim
 Și cum stai în brațe dalbe,
 Îmbrăcată în haine albe
 Și stă lumea și se uită
 Pleacă-te și mă sărută.

Mireasa:

Voinicuță tinerea,
 Ba eu nu te-oi săruta.
 Alt voinic ți-oi căuta,
 Tânăr ca și dumneata
 Și acela te-a săruta.

Prietena miresei:

Da mi-l cată negricios,
 Să mă sărute frumos.
 Că și io-s fată negricioasă
 Și dau sărutări frumoasă.
 Și io-s fata omului,
 Nu dau gura fiecui,
 Că o dau la cine-mi place.
 Ochii și cu gurița,
 Să văd cum m-a săruta,
 Așa gură să mă crezi,
 Nicăieria nu mai vezi.
 Foaie verde a bobului,
 Eu plătesc feciorului,

Pentru o sărutare-n gură,
 Un pahar de băutură.
 Mireasă te-aș întreba,
 Doară nu t-i supăra,
 M-aș întoarce la dreapta,
 Să-i văd la mire fața.
 Și frumos i-oi închina,
 Cu un pahar de băutură,
 Săruta-l-aș tomna-n gură.
 Iar tu mire fătul meu,
 Nu-ți purta mireasa rău,
 Că de ți-a greși vreodată,
 O sărută și o iartă,
 Că-i minte copilăroasă,
 Nu poate să nu greșească.
 M-aș întoarce după soare
 Să-i închin și loc, cinstită, nănașe mare.
 Dar de nu t-i supăra,
 Peste masă m-oi pleca,
 Cu nănașu mâna oi da
 Și frumos l-oi întreba:
 Că știut-am închina?
 Vă întreb nănaș, frumos,
 Că închinat-am frumos?
 Nănașu m-o supărat,
 Că nu frumos am închinat.
 De toți nu pot asculta,
 Că pe mult vreți a mă purta,
 Că atâta m-ați purtat,
 Până un papuc mi l-am spart,
 De m-oi întoarce înapoi,
 Mi i-oi sparje amândoi.
 Cinstită, nănașe mare,
 Placă, a te scula-n picioare,
 Să te văd cât ești de mare,
 Că de când tot nănașești,
 Ai avut vreme să crești.
 M-aș întoarce cătră soare,
 Să-ți închin și dumnetale.
 Cinstite, staroste mare,
 Cu un pahar galbin,
 Dintr-un vârf de paltin,
 Din mlădiță în mlădiță,
 De la o rece fântâniță,
 De la o mândră copiliță,

Care azi din greu sughiță.
 Mireasa noastră cu mâna creață,
 A umblat la multe uspețe
 Și mie mi-a fost surată
 Și am umblat în așa port gătată.
 Un port am umblat,
 Un joc am jucat,
 Un gând am gândit,
 O vorbă am vorbit.
 Așa zice lăcrămând,
 Așa zice suspinând.
 Că de când în cununie a intrat,
 Portu ei și l-a schimbat.
 Și l-a schimbat portu alb fetesc,
 Pe port verde nevestesc.
 Că cel verde nevestesc.
 Departe e vederaș,
 Numai e tare lăcrămaș.
 Dar portu cel alb fetesc,
 De departe e întunecos
 Iar de-aproape e veselos.
 De închinat ți-oi închina,
 Păharu nu ți l-oi da,
 Până nu mi-i săruta.
 De sărutat nu mi-i săruta,
 Că te-a bate nevasta,
 Ți-a căta, a mă juca.
 De jucat or fi ce-ar fi,
 Dar de nu mi-i ști învârti,
 Doamne hâd te-oi ocări.
 Tăt să mă învârtești de tare,
 Bumbii de pe pept să-mi saie,
 Bumbii și bumbuștile,
 Să se uite druștile,
 Să se uite drept la noi,
 Cum om juca amândoi.
 Pentru ce ești cam bătrân,
 Mi-i învârti de două ori
 Și de nu mi-i ști învârti
 Doamne hâd te-oi ocări,
 Hâd ți-oi zice moș bătrân,
 Te-ai legat, nu ești stăpân.
 Și ți-oi zice moș cu barbă,
 Te-ai legat, nu ești de treabă.
 Păharu e a gazdei,

Horinca e a mea,
De oi bea, de nu oi bea,
În păhar n-a rămânea,
Că am preteni pe la spate
Și le-oi face și la ei parte.
Foaie verde viorele,
Horinca-i pe la podele.
Frunză verde cucuruz,
Paharu-i cu fundu în sus,
Trăiască cine l-o pus,
Struț de busuioc,
Să le dea Dumnezeu noroc.

(scrisă la 6 august 1944)

Versurile au fost furnizate de către Maria Pașca din Făurești